

САНА ОЛОХ

Х а н а т
1931 сэл атынны
15 нүгүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 105 (5772)

1982 сэл. Атырдах ыйын 31 күнэ
ОПТУОРУННУК

сыаната
2 харчы

«Сарсын оскуола барабын».

АНЫГЫ КӨРДӨБҮЛГЭ ДЬҮӨРЭЛЭЭХТИК

Быйылгы үөрөх дымы ССКП XXVI съезин историческай уураактарынан салайтаран бүтүүн советскай норуот XI пятилетка ирээс сылын быдыанна, таан сибээһиндээхтик олоххо киллэрэр иһин күүрүөннөх үлэ нахтатын салгыыр кэмингэр аһыллар. Уураак педученини коммунистическай нитин сана этабын салааланыта элбөх национальностоох бийиги улуу Ийэ дойдубут ССРС 60 сыла туолар орогойдөөх юбилейин кытта атыһар, дойду Аһылытын программатын бийирээбит ССКП Кини Комитетин ыам ыйынаады (1982 с.) Пленумун уураактарынан үөстөтүлүбүт политическай уонна үлэҕэ оро көрөбүлүү уратылаах быйытыт-майгытын кытта дьүөрэлээһэр.

Итинни ордук нэрэ-бэлэс кэингэ үөрөх дымы аһыллытын үөрүүдэхтик бэлэтиһиһэ.

Адыһах хонуктаадыта ыстыллыбыт атырдах ыйынаады сүбө мунуһахтарыгар оройуон норуотун үөрэтиринин үлэтиһтэрэ быйылгы үөрөх дымыгар үөрэтэр-итэр үлэни салгыт тупсарыта бийэ-дэрин иһинилэртэр турар соруктары сийдиһи дьүүлдэтиһэр, сана көрдөбүллэринэн салайтаран үлэлэрин сүрүн хайысхаларын чуолкайдаатылар.

Ол соруктартан биһир ботчумнаахтара ССРС тэриллибитэ 60 сыла туолуутун дотойнайдыт көрсөр иһин дьаһаллар анылаах былааннарын ирээтэн онорго уонна олору олоххо киллэрин буолар. ССКП КК ыам ыйынаады (1982 с.) Пленумун матырыйаалларын диригини үөрэтиһтэ эмнэ ураты болдомто ууруллара эрийдилэр. Пленум историческай уураактара үөрөнөөччүлөр тыа хаһаайыстыбатын идэлэрин баһылааһынарын кээнэтиһэ, производственной үөрэхтээһини тупсарыта, онуоха материальнай базаны бөдөрөгүтүүтэ, үөрэтиһи олобу кытта ыкса сибээстээһиниһэ, ыччаты тыа сиригэр олохсугуута бэлэмнээһиниһэ, о. д. а. болпуростарга утатытылаабыт эһин дьаһаллары ылары модоу-паллар.

Ааспыт дыл түмүгүнэн үөрэһи биһи оройуонга 99,2 бырыһыанга тэһиһилэ, 9 оскуола коллектива хаалыһылдаа суох үөрэниһи хааччыытытара, хаачыстыба тупсубута. Быйыл, биллэн турар, ити ситиһинилэри чингэтэр, тупсарар сорук турар.

Улахан болдомтону үөрөнөр саастаах оҕону ба-рытын оскуоланан хабы, үөрөх дымы бүтүөр диэри коллэктывны эңирээһиһтэ буолуу эрийэр. Оройуон-га ааспыт өттүгэр оҕо үөрөһи бырадыыта тахсыта-лыыр этэ. Ити катылаанна суохтаах.

ССКП XXVI съези учуутал оруолун салгыт үр-дэтэри, киһи үлэтиһтэр, оловор-дьаһагар, квали-фикациятын үрдэтиһитигэр болдомтону күүһүрдэри модоуһубута. Бу өттүнэн оройуонга итдэс-быһаас суох буолбатах.

Үөрэтэр-итэр үлэ сүрүн форматы—уруок. Онон «Хас биһирдии уруокка—туйгуу бэлэми, би-дингиһи ньымалары, үрдүк хаачыстыбаны» деһиһи-нэн үөрэһи кабинетнай систематыгар толору нө-дүүстээхтик иһирингэ үлэ салгыт тэриллиһтээх. Хас биһирдии кабинет ахсын үөрэтэр-методическай комплекс тэриллиһтээх, уруогу ылаты методина-та, бастың оһыкка оловуран, салгыт чочуллуох-таах, дифференцированной, проблемнай, сайынна-рар үөрэһи ньымалара олоххо иһиһиһи киллэрил-лиһтээхтэр.

Үөрэтэр-итэр процеһы оҕону олоххо активнай позицияда иһиһиһи мунутуурдук туһаныллыахтаах. Үөрөнөөччүлөр коллективтары уонна хас биһирдии үөрөнөөччү общественнай үлэҕэ дьүүрдүүх бу-лууларын тэрийиһи саамай аныгы ньымаларын ба-һылыахха.

Быйыл очнай-заочнай оскуола үлэтиһтэр уруку итдэстэр катылаамматтарың журдук тэриһиһэххэ. Онуоха ордук хаһаайыстыбеннай салайааччылар эһиһиһиһтэриһи үрдэтиһтээхтэр.

Итинтан да атын норуот үөрэтиринин иһиһтэр турар соруктары учуоттаан, бары педколлективтар, общественность ыччаты коммунистическай нитингэ сана үөрөх дылыгар дьүүһүннээх хардыны онго-роллоругар эрениһэххэ сөп.

КӨТҮҮ ТҮМҮКТЭННЭ

«Салют-7» — «Союз Т-5» — «Союз Т-7» научнай-чинчийэр комплекс борду-гар чинчийиллэр уонна эксперименнар програм-маларын түмүктөөһүн иһи-ниттэн космонавтар Лео-нид Попов, Александр Серебров уонна Светлана Савицкая атырдах ыйын 27 күнүгэр Сиргэ эргилин-нилэр. «Салют-7» стан-цияга үлэни космонавтар Анатолий Верезовой уон-на Валентин Лебедев салгыыллар.

«Союз Т-5» космичес-кай хараабыл түһэриллэр аппарата Советскай Союз территориятын былаан-намыт оройуонугар Ар-налым куораттан хотугу-луу-илин 70 километр-даах сиргэ олорто. Таба-рыстар Попов, Серебров уонна Савицкая Сиргэ тү-һүү кэиниттэн туруктара үчүгэй.

Сиргэ сүниһүүнэн эки-паж үс ыйдаах көтүүтүн кэмингэр уонна бээс кос-монавтаах экипаж холбо-хунтаах үлэлэрин кэмингэр толоруллубут научнай чинчийиллэр уонна экспе-

рименнар матырыйаалла-ра аһылыһынылар.

Экипаж үлэтин про-грамматтар биллэр-көстөр маастэни медико-био-логическай чинчийиллэр ыллалара. Итиһэр түмүктэ-ритэр улахан кээмэйдээх сана научнай информа-ция ыдыллына. Онуоха космическай көтүү фак-тордарын дьайыларыгар уонна эр киһи

организмнаны реакцияла-рыгар биллэр-көстөр ура-тылаһымылар көстүбөтиһэр.

Састаабыгар аан бас-таан дьахтар-космонавт үлэлээбит экипаж көтүү-түн ситиһиһилээхтик түмүк-тэниһтэ Ада дойду кос-монавтикаһын сана ча-рылхай страницатынан буолар. Көтүү кэмингэр ыстыллыбыт научнай дан-найдар наука уонна по-

руот хаһаайыстыбатын араас салааларын нити-риэстэриһтэр, ону тэңэ са-лаллар космическай кө-түүлэр салгыт сайды-ларыгар туһаныллыахтара. (ССТА).

Снимокка: космонавтар (ханастан) Л. И. Попов, С. Е. Савицкая уонна А. А. Серебров. А. ПУШКАРЕВ фотота. (ССТА фотохрониката).

КОСМОНАВТАРГА НАҔАРААДАЛАР

«Салют-7» — «Союз» ор-битальнай научнай-чин-чийэр комплекска космичес-кай көтүүнү ситиһиһилээх-тик олоххо киллэрбиттэриң уонна онуоха көрдөрбүт эр санааларын иһиһиһиһтэ

героизмнаны иһин ССРС Верховнай Советын Пре-зидиумун Ыйааһынан Со-ветскай Союз иһин төгүл-лээх Геройа ССРС космо-навт-летчига Л. И. Попов Ленин орденынаа наҔараа-

даланна. Космонавт-лет-чиктар А. А. Серебровка уонна С. Е. Савицкаяда Ленин орденын уонна «Кыһыл көмүс Сулус» ме-далы туттаран турар, Со-ветскай Союз Геройун

аата иһэриһиһиһтэ.

А. А. Серебровка уон-на С. Е. Савицкаяда ону тэңэ «ССРС космонавт-летчига» аат иһэриһиһиһтэ (ССТА).

УДАРНАЙ БАСТАНЫ ДЕНАДА ТҮМҮКТӨННЭ: ОТТООХУН ТЭТИМЭ КЭМ ДА БЫТААН ХОДУҔАБА—КҮН АХСЫН ОХСУУЛААХТЫК!

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин
1982 сэл атырдах ыйын 30 күнүнээҕи сводката

СОВХОЗТАР	Улазыр киһи ахсаана	Энчо ахсаан	Ол иһигэр механиһтар	Охсуу (гектар)	Мунуһуу (гектар)	Кэбиһин (тонна)		Синлэс (тонна)		С т мээккэтэ (тонна)	
						былаан	туолла	былаан	туолла	былаан	туолла
Карл Маркс	605	42	7	15430	13935	13900	6040	2400	5020	250	215
Субуруускай	327	24	5	5840	5630	7900	3623	1300	3450	250	120
Эр. Эристиния	376	23	1	10490	10011	10600	5258	1800	1900	300	325
«Чурапчы»	424	23	1	4790	3973	7600	2779	1500	1805	—	—
Оройуон үрдүнэн	1732	112	14	36550	33549	40000	17700	7000	12175	800	660

Государственной статистика оройуоннаады инспектурата.

От хомууругар респу-бликада биллэриллибит иһин ударнай декадаттан бастаан хайы-үйө аас-та. Денада устата оройуон совхозтарыгар 3836 тон-на от кэбиһилиһтэ, 4650 тонна синлэс угулуһа, 162 тонна от мээккэтэ со-ботуоһунаанна.

Ударнай декадада 1306 тонна оту кэбиһит Эр-лих Эристиния аатынан совхоз атыттартан ордуң көрдөрүүлэниһтэ. Бу хаһа-

айыстыбада анардас кэини-ни нэдиэлэҕэ 978 тонна от чөмчөтүлүһтэ.

Кэиниһи нэдиэлэҕэ ити иһиһиһиһтэ нэдиэлэтээҕэр 1124 гектарынан киһи сир охсулуһа, 5617 гек-тар сир оту мунуһулан бу көрүңгэ үлэ онорум-туота лаппа үрдээтэ.

Ол эрээри ходуһада үлэһит иһин ааспыт нэ-диэлэтээҕэр 264 иһиһиһтэ адыһаһына үлэ тэтиһи-гар улаханлык оҕуста.

Карл Маркс аатынан сов-хозка 194, Эрилин Эри-стиния 70 отчут ходуһа-тан тахсыбытын сөптөөх быһыынан адыһахха са-таммат. Былааны толор-боһуо, грифитан улахан-лык хаалан, биһирмээҕ ыктаран олорон итинни дьаһаны түмүгэр ааспыт сэл туһаанаах кэминээ-дэтээҕэр быйыл от хому-ругар кыттааччы ахсаана хайы-үйө 677 иһиһиһтэ аччаата. Оттон оттооһуңа

быдырыһытгы таһыммы-тын 2109 тоннанан сип-лэһиһтэ иһэбит.

Сорунут чуолкай: от-чут ахсаанын ханыһы да түбөлтээ аччаппанна, ко-мөҕө кэлэр эһин күүһү сатабыллыахтык туһанан, сир ахсын үлэ тэрэһиһиһтэ тупсаран, онорумтуотун үрдэтэн ударнай иһин де-кадада оройуонга уонна биһирдии хаһаайыстыбалар-га тэриһиһиһтэ соругу халбана суох толоруу.

ОСКУОЛА ҮЛЭТИГЭР КЫЛААБЫНАЙА:

ҮӨРЭТИИ, ҮЛЭБЭ УОННА СИЭРГЭ-МАЙГЫГА ИИТИИ ХААЧЫСТЫБАТЫН ҮРДЭТИИ

Учууталлар атырдьах ыйынаабы сүбэ мунньахтарыттан

Оройуон учууталларын атырдьах ыйынаабы сүбэ мунньахтарыгар «Тыл сириинээди бүтүүн орто үөрэхтээһини оскуолаларын үлэтигэр усулуобуйаларын салгыы тулсары дьаһалларын туһунан» ССНП НК уонна ССРС Министрдарын Советын 1973 снл бэс ыйын 2 күнүгүгү 471 №-дээх уураахтарыт толоруу хаанымытын туһунан итинэнэ «1990 сылга дьэри нэмэ ССРС Аһы-дытын программатын уонна ону толоруу дьаһалларын туһунан» ССНП НК ыам ыйынаабы (1982 с.) Пленумун уураахтарыт олоххо киллэрин дьаһаллара» диил дакыллатта. Народнай депутаттар оройуоннаабы Советтарыт исполкомун председателэ **М. Е. Пермаков** өтүрдө.

Оскуолалар уонна оскуолаҥа кириэс иннинээди саастаах оҕолор үөрэнэниелэрин материалнай базаларын бөрүгөтүү сыл ахсын тулсарылар. Оскуолалар үөрэтин кабинетнай систематыгар кириэс дьэри И республикатаабы көрүү түмүгүнэн билини оройуонмут иккис миэстэни ылла. 1973 сылтан оройуонга 800 миэстэҥэ оскуолалар, 140 миэстэҥэ детсадтар уонна дьаһаллар, 123 миэстэҥэ интернаттар тутулулар. Оскуолаларга иннэс сменаҥа үөрэтин 3,4 бырыһыанга дьэри аччатылына. Норуот үөрэтирин сайыннарыга оройуон бүтүүнү бюджетин 68 бырыһыана бөриллэр.

Ол эрээри оҕоһулуохтаах барыта ситэрилинэ диир кыахпыт суох. Оскуолаҥа кириэс иннинээди саастаах оҕолор 48 эрэ бырыһыаннара детсадтан дьаһаллан хааччыллаллар. Кинилэргэ аналлаах 22 учреждениеттан 8-на эрэ типовой оҕоһулуоха. Балаһыанна ордук Субуруускай аатынан совхозна ыарахан: совхоз үс детсадтаагыттан иккитэ аварийнай турунтаах. Ол үрдүнэн Болтоҥо арыс сыллаагыта сараламмыт дьаһыла-сад тутуута үһүс сылын ситэриллэ сатыар. Маныаха совхоз директоры **Вфремов А. В.** уонна Болтоҥо сельской Советын исполкома (урукку председатель **Попов Т. В.**) бэрэ ыахтарыт ситэ туһаммаллар.

Кэники сүүрт сылга 241 учуутал аттестацияланымтаттан 85-на хайдалан сөптөөгүнэн сыналлара, 116-та үлэтигэр сөптөөгүнөн аарылына. Рекомендациялаах аттестацияламмыт 40 учууталтан 22-тэ атын үлэҥэ барла. 10-на эдиллибит итэ-дэстэри туораттылар.

Учууталлары олоһор дьэнигэр, коммуналнай оҕонён халачыйы биллэтин да мөлтөх. Кэники уон сылга учууталларга 4-түү кэрииралаах иккис эрэ дьэ тутулуна. Сөптөөх олоһор усулуобуя

тэриллэбит учууталлар бара-көдө турууларын сүүрү биричиинэтин буолар.

Педагогика кыһанын диин бу учуутал олоһун дьаһалын үгүс өттүн ха-бар кэни өйдөбүл. Кэни идейнэй уонна профес-сиональнай маастарысты-батын үрдэтигэр методи-ческой көмөнү оҕоруута, күннээди үлэтигэр усулу-обуйатыгар кыһамныга, кэни биричээтигэр харыс-табыллаахтык сыһыанна-һыга ахсаабат болгомто уурулуохтаах.

Кыһыны бэлэмнэни хаачыстыбата суох ык-тылларын түмүгэр оскуо-лаларга сыл ахсын темпе-ратурнай режим тутуһу-дубат, үгүс үөрэнээччи, учуутал тымныан ыла-дыар. Аһардаас ааспыт үөрэх дьылыгар учуутал-лар тымныан ылдыан 1850 үлэ күнүн сүтүрдү-лэр, үөрэнээччилэр 7,8 бырыһыаннара ревматизм-наах. Кылаастар электро-уотунан сырдатыллылар, ырыгар болгомто уурулу-бат. Болтоҥо арыс кы-лаастаах оскуолаларга оҕолор 49,1, Хатылыга 34,8, Бахсыга 30,5 быры-һыаннара мөлтөхтүк кө-рөллөр.

Вудгучулаах орто үөрэхтээһини олоххо киллэ-рини ситиһилээхтик быһаарыи оройуон оскуо-лаларын сүүрү сорунтары-нан буолар. 1981—1982 сс. үөрэнээччилэр 99,32 бырыһыаннара кылааста-рын бүтүрдүлэр, 9 оскуо-ла 100 бырыһыан үөрэх билиитин ситистилэр, үөр-энээччилэр 32,6 быры-һыаннара хаачыстыбага үөрөннүлэр.

Үлэ сорох түмүктэрэ өссө да улахан итэстэр баалларын этэллэр. Оло-ру олохтоохтук ырытан туоратар дьаһаллары ылдыахтаахпыт. РСФСР Үөрэбин министрствотын текстэринан ытыллар хонтуруолунай үлэлэри нуучча-тылыгар Сылап орто оскуолаларга (учуу-тал Федорова М. Г.) үөр-энээччилэр 75, оттон Мугудайга (Дьяконова Р. Н.) 78,5 бырыһыаннара ситиһилээхтик сүрүйбү-тара. Аһа орто оскуола-тыгар математикаҥа ык-тыллыбыт хонтуруолунай үлэни оҕо 25,9 бырыһы-ана эрэ суоттаабыта. Сыл түмүгэр бу үөрэнээччилэр бары кылаастарын бүтүр-биттэрэ. Ити, бастатан туран, учуутал ситэ үлэ-лээбэтин, профессиональ-най таһыма намыһарын көрдөрөр.

Оскуолаларга үөр-энээччилэр 59,7 быры-һыаннарын хабаан, 142 предметтэй куруһуонгар үлэлээтилэр, 90 спортп-най секцияларга үөр-энээччилэр 49,8 быры-һыаннара дьарыстана. Үлэ ордук үгүсүгү Сыл-ан уонна Диринг орто оскуолаларыгар тэрилин-нэ. Сылап орто оскуола-тын учуутала **Е. Д. Ма-наров** салайыт үс куру-

һуотар 107 оҕо дьарык-тына. Кэни фото-куру-һуоһун оҕолоро респу-бликаҥа бастадылар. Чу-ралчы орто оскуоланын учуутала **Е. И. Абрамов** үс спортпнай секцияга үлэлэттэ, аһардаас чэпчэки атлетика секциялар 161 занятиены ылтта.

Оройуонга 53 уһаа-лабыт күн группалары-гар 1755 оҕо сырытта. Сөптөөх методической көмө, хонтуруол суо-буна бу группалар учуу-таллара аһардаас дьаһа-сорулаахтары толорторор, үөрэтиллибит «матери-иаллы чингэтэрэ дьэни-нэ нубулуйдулар. Үөр-энээччилэр 8—9 чаас у-стата тохтоло суох өй үлэ-тинэн дьарыктанан аһа-ры нөбүруускаланымыла-ра таһаарылына. Кэни-интин бу итэстэ туора-тыллыах тустаах.

Ааспыт үөрэх дьылы-гар 500 миэстэҥэ 453 оҕо интернаттан туһалла. Интернаттарга оҕо нута-сүрө тохтуур усулуобу-йата тэриллэбит, итэр үлэ мөлтөх. Кытаанах, Сылап уонна Хайахсыт орто оскуолаларын ин-тернаттарыгар ытыллы-бит бөрүбэркэлэр итин-нэ бигэртэллэр.

Политической итэр үлэ бары оскуолалар-га эри-дэхси үчүгэй буолбатах. Сорохтор сыһыаннары экирэт-һэн дьаһаллары нөтүмэх-тик ытыллар, ыһыды-быт литератураттан би-ричиини компентаты-нан мунгуданаллар. От-тон Мугудай уонна Ха-йахсыт орто оскуолалары-гар комсомольскай до-лоһу үөрэх сыл устата 8-тыта эрэ ытылына.

Кыра сааһыттан об-щественнай үлэҥэ тар-дылар оҕо олоххо ордук активнай позициялаах буола иитиллэр. Оскуола-лардаабы пионерскай, комсомольскай тэри-лэтэ, учкомнар үлэлэри-гар болгомто ууруох-та.

Үөрэнээччилэри үлэ-дэригэр үөрэтигэр оройуонга 20 кабинет оҕоһулуохтаагыттан бү-гүн 14-дэ ситэрилиннэ. Базовай предприятие-лар, совхозтар үлэ-дэригэр кабинеттары тэрийи-гэр, байытыга көмөлөрө өс-сө да ситэтэ суох.

Ааспыт сайын билини үөрэнээччилэригэр 562 тыһ солк. туһаах үлэ-ни толорбуттара. Быһыл 34 үлэ уонна сыһыан-лаабырдарыгар 1600 үөр-энээччи уонна 70 учуу-тал совхозтарга көмө-лөһлөр. Үөрэнээччилэр 400 кв. метр иэниэх теплицаларылар. Ас-пыт сайын пришколнай учаастактарын барыта 9 т. үүнүү хомуллубута. 1982 сылга пришколнай учаастактар иэнирин 16 гектарга үөрөн 100 т. итэстэ суох үүнүүнү, хомуйар соруун тур-бута. В с о м п л а р а аһа өссө улаатара са-бадаланар.

Орто оскуоланы бүтэр-биттэр совхозтарга үлэ-ни таһымыла сыл ах-сын элибэр. Ону сити-сэти устата орто оскуо-ланы бүтэрбиттэр 57 бы-рыһыаннара тыа хаһа-ныстыбатыгар үлэлээбит буоллаахтарына, бу пяти-летка иэни сылыгар ыт-пунктигар 77 быры-һыаннара производсвога таһыта. Партия Кэни Комитетин ыам ыйынаа-бы (1982 с.) Пленумунай туруорулуубут Аһылык программатын толорууга норуот үөрэтирин ор-ганнара, оскуолалар эл-бэри оҕоруохтаахтар.

Ааспыт үөрэх дьылы-гар быһаан быһымынан өһий-заочнай орто ос-куолаҥа 230 иччат үөр-энээччилэригэр 191-рэ үөр-энэн 147-рэ кылааста-рын бүтүрдүлэр. Эрилик Эриетин аатынан сов-хозтан бу оскуолаҥа 50 иччат үөрэнээччилэригэр 19-на эрэ үөрэннэ. Атын-да совхозтарга балаһыан-на бөрүтүк суох. Бу сүткүн суолталаах госу-дарствоннай дьылаага кыһуунуу сыһыаннаһы туоратыллыахтаах.

Дакыллатта дьуула-һыга барыта 13 киһи тыл эттэ.

Трибунада бастаһыан таһыбыт Чурапчы орто оскуоланын итэр үлэни тэрийээччи **П. Н. Ка-лачев** бэйэти эһиитигэр оҕолор сайынны сыһ-һааланнарын тэрийи уонна үөрэнээччилэри эс-тетическэй иттии болпуруостарыгар тох-тоото. Аһаатар үлэ уон-на сыһыанлаах лаабырда-рыгар күннээди режим тутуһулуобатын, итэр үлэ мөлтөхтүк тэриллэ-рин критикалапта. Бу оскуолаҥа 800-чөө ок-тябреск уонна пионер үөрэнэр Кэнилэри эсте-гическэй иттигэ усулу-обуя тэриллэбит. Онно-ор Пионердар оройуон-наагы дьылаага биер кы-ранкы хосно ыһылыт үлэтир. Ырыа-үтүү аһаһыан тэрийиэх сөп-төөх кадр суох.

Оройуон народнай су-дьыбата **Б. И. Макаров** ыһагы энэр-майгы өт-түгүн иһигэ төрөнүттэр улахан оруоллаахтарыт тоһоролон бэлэтээтэ.

Учууталлар, бириди-йиклиг сыл үлэлээт,

атынтан атын оскуолаҥа кыһуулар үөрэтэр-итэр үлэҥэ биллэр, нөстөр ох-суудаах. Ол туһунан Ди-ринг орто оскуоланын ди-ректора **М. Р. Сысоля-нин** эттэ. Итинэн сал-гыы кэни Диринг орто оскуоланын объектары-гар капиталнай оро-мүөһигэ Эрилик Эриетин аатынан совхоз салаа-та көмөлөрө уолдыа-һатын аһына.

— Үөрэнээччилэри э-тхаан өттүгүн сайыннары-га, физкультуранан, спор-дунан утумнаахтык дьа-рытаннаах күрэхтэһи-лэри тэрийи улахан суолталаах. Оттон Субу-руускай аатынан совхоз салаатата оуоха транспо-рынан көмөлөһөт, дьэте Соловьев арыс кылаас-таах оскуоланын физкуль-турага учуутала **З. И. Фе-доров**. Итинэн салгыы кэни Мырылаага 1953 сылтан учууталлар оло-рор дьылаага тутулла илгитин, оһон үгүс эрэй таһарын санаатта.

Хайахсыт орто оскуола-тын военрук **Д. Д. Эвер-стов** «Зарница» уонна «Орленок» байыаннай-спортпнай оонньуулар ба-лаһыанналары програм-маҥа сөп түбэһэттик, кө-түмэхтик оҕоһулуубутта-рын хаттаан көрөргө, чо-чуһан биричээ эһи кил-лэрдэ.

Одьулууннаагы 13 №-дээх СПТУ-ны кадрдары-нан хаачыйыи ситэтэ суох. Училище үөрэтэр-итэр үлэтигэр үгүс итэ-дэстэр бааллар. Ол туһу-нан Одьулуун сельсове-тын исполкомун предсе-датель **Р. С. Колесов** эттэ. Кэни оройуон салаатата бу училищеҥа сөптөөх кө-мөнү оҕороро наадалаа-бар тохтоото. Итинэн салгыы араатар оройуон-на бастыһан аһаһыан-нарыгар Одьулуун арыс кы-лаастаах оскуоланын уон-на Одьулууннаагы дьа-һыла-сад үлэлэрин туһу-нан кыһыта. Оройуон оскуолаларыттан саамай албох пионердаах бу ос-куола пионерскай баһаа-таһа, музыкалнай сала-а аччыта суоһун итэһи-нэ аһахта.

13 №-дээх СПТУ туһу-нан училище преподава-тала **М. В. Дьячковский** эмнэ эттэ. Кэни ордук то-һоролон училищеҥа үөр-эххэ ыһы быһаана сыл

ахсын туолбатын бэлэ-тээтэ.

Билигин туругуһан оройуон совхозтарыгар 120 ыаннаахтык тийибэт. Итинэн уут ситэ ыһылы-батыттан ыйга ортоһунан 130-туу тыһ. солк. сүтэ-риллэр. Сороһу кэнигэр механизатордар балтараа сменанан үлэлээһингэ киллэриллиэхтэрэ. Оттон оройуонга биер да сме-нанан үлэлэһи 38 тран-кторист, 18 шофер эһи наада. Ыччаты сүөһү ит-тигин төрүстэригэр үөр-этин, иһилэртэн үрдүк квалификациялаах меха-низатордары бэлэмнэһи сүткүн суолталаахтар. Маныаха совхозтар уонна оскуолалар биерэ түмөс үлэтиллэрэ эрийиллэр. Бу туһунан тыа хаһаыс-тыбатын производсвеннай управлениетин начальниги **М. Н. Павлов** эттэ.

Мэдээхси оскуоланын учуутала **Т. А. Варламо-ва** бэйэтин эһиитигэр үөр-энээччилэргэ эһи оло-рор, үөрэнэр объектары, остолуобуу тутар наада-тын туруоруута.

Атырдьах ыйынаабы сүбэ мунньах үлэтигэр кыһыаннаахтык ССНП райкомун иккис секретара **С. П. Манаров** уонна Са-ха АССР Үөрэтин минис-терствотын инспекторы Саха АССР оскуоланын үтүөлээх учуутала **И. Н. Пахомов** оскуолалар ред-коллективтарын утала-ныттылаахтык сорунтарыгар тохтоон тыл эттилэр.

Сүбэ мунньах туһаан-наах уурааҥы ыһына **М. МИХАЙЛОВА**, хаһыат аһаа. корр.

Снимонна: сүбэ мунньах кыһылаахтары (хэһис-тан уһа): Болтоҥо арыс кылаастаах оскуоланын завуһа **Г. М. Слепцова**, интернат-оскуола физ-культураҥа учуутала **П. Д. Ефимов**, очнай-заочнай орто оскуола математика-ҥа учуутала **С. К. Кри-стованин**, Соловьев арыс кылаастаах оскуоланын физкультураҥа учуутала **З. И. Федоров**, Диринг орто оскуоланын физик орто оскуоланын физик, РСФСР оскуоланын үтүөлээх учуутала **Т. Н. Далбаева** уонна Чурапчы арыс кылаастаах оскуоланын завуһа **М. С. Дистикова**. **П. Оконешников** фотога.

